

De notificatieplicht van de Dienstenrichtlijn

Factsheet Dienstenrichtlijn | mei 2009 | versie 1

Op 28 december 2009 moet in alle EU-lidstaten de Dienstenrichtlijn zijn ingevoerd. Dankzij de richtlijn kunnen dienstverleners zoals cateraars, installatiebedrijven en horeca-ondernemers straks eenvoudiger aan de slag in de EU, wat de economische groei in deze sector kan stimuleren. Alle overheden leveren daaraan een bijdrage, waaronder gemeenten, provincies en waterschappen, maar ook centrale overheden zoals ministeries, PBO's, uitvoeringsorganisaties en toezichthouders. De Dienstenrichtlijn verplicht onder meer tot het notificeren van nieuwe en gewijzigde regelgeving. Er geldt zowel een tijdelijke als een permanente notificatieplicht. In dit factsheet leest u hoe de permanente notificatieprocedure werkt die vanaf 2010 ingaat.

Voor wie is dit factsheet?

Dit factsheet is voor medewerkers van gemeenten, provincies en waterschappen die betrokken zijn bij het opstellen van regelgeving en een eerste indicatie willen of de meldingsplicht (notificatie) voor regelgeving aan de Europese Commissie onder de Dienstenrichtlijn, van toepassing is. In 'Screening en notificatie van regelgeving in het kader van de Dienstenrichtlijn – Een handreiking voor gemeenten, provincies en waterschappen' is de procedure voor tijdelijke notificatie zoals die geldt tot het einde van de invoering van de Dienstenrichtlijn (28 december 2009) terug te vinden. Dit factsheet gaat over de permanente notificatieplicht ten aanzien van nieuwe en/of gewijzigde regelgeving voor dienstverleners die ná het inleveren van het screeningsverslag aan de Europese Commissie (eind 2009) in werking is getreden.

De notificatieplicht van de Dienstenrichtlijn

De Dienstenrichtlijn (richtlijn 2006/123/EG) is Europeesrechtelijke regelgeving die op 28 december 2006 in werking is getreden. Het doel van deze richtlijn is de uitoefening van het vrij verkeer van diensten en de vrijheid van vestiging van dienstverleners binnen de Europese Unie te vergemakkelijken met een waarborging van een hoge kwaliteit van diensten.

De Dienstenrichtlijn kent een reeks verplichtingen voor decentrale overheden, waaronder de notificatieplicht. Deze plicht houdt in dat nieuwe en gewijzigde regelgeving die eisen stelt aan dienstverleners, genotificeerd (gemeld) moet worden. Tot 28 december 2009 aan de Projectgroep Implementatie Dienstenrichtlijn van het Ministerie van Economische Zaken en vanaf 1 januari 2010 aan de Europese Commissie. Dit factsheet gaat over het laatste, ook wel genoemd de permanente notificatieplicht.

Regelgeving en de Dienstenrichtlijn

De Dienstenrichtlijn is van toepassing op alle algemeen verbindende voorschriften, die bepalingen bevatten op het terrein van diensten. Onder een dienst wordt hierbij elke economische activiteit verstaan, die anders dan in loondienst en gewoonlijk tegen vergoeding, geschiedt. In de Dienstenrichtlijn zijn twee

bepalingen opgenomen die verplichten tot het notificeren van eisen in het kader van de vrijheid van vestiging en het vrij verkeer van diensten. Dit zijn artikel 15 leden 6 en 7 (vrijheid van vestiging) en artikel 39 lid 5 in samenhang met artikel 16 (vrij verkeer van diensten).

Vestiging

De eerste notificatieverplichting geldt voor eisen die de toegang tot of de uitoefening van een dienstenactiviteit in het kader van de vrijheid van vestiging regelen (artikel 15 lid 6 en 7). Deze verplichting geldt voor de in artikel 15 lid 2 limitatief opgesomde typen eisen. Dit zijn:

- Kwantitatieve of territoriale beperkingen, met name beperkingen op basis van de bevolkingsomvang of een geografische minimumafstand tussen de dienstverleners;
- Eisen die van de dienstverlener verlangen dat hij een bepaalde rechtsvorm heeft.
- Eisen aangaande het aandeelhouderschap van een vennootschap.
- Eisen, niet zijnde eisen die betrekking hebben op aangelegenheden die vallen onder Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de erkenning van beroepskwalificaties of die in andere communautaire besluiten zijn behandeld, die de toegang tot de betrokken dienstenactiviteit wegens de specifieke aard ervan voorbehouden aan bepaalde dienstverleners.
- Een verbod om op het grondgebied van dezelfde staat meer dan één vestiging te hebben.
- Eisen betreffende een minimumaantal werknemers.
- Vaste minimum- en/of maximumtarieven waaraan de dienstverlener zich moet houden.
- Een verplichting voor de dienstverlener om in combinatie met zijn dienst andere specifieke diensten aan te bieden.

Vrij verkeer van diensten

De tweede notificatieverplichting geldt voor alle eisen die de toegang tot of de uitoefening van een (tijdelijke) dienstenactiviteit in het kader van het vrij verrichten van diensten (artikel 39, lid 5 in samenhang met artikel 16 lid 1 en lid 3) regelen en betreffen:

- Eisen gericht op de bescherming van de openbare orde.
- Eisen gericht op de bescherming van de openbare veiligheid.
- Eisen gericht op de bescherming van de volksgezondheid.
- Eisen gericht op de bescherming van het milieu.

Welke regelgeving valt onder de notificatieverplichting?

In principe dezelfde regelgeving (Algemeen verbindende voorschriften, beleidsregels, etc.) die ook tijdens het screeningsproces

getoetst is aan de Dienstenrichtlijn. Een aantal niet-uitputtende voorbeelden treft u hieronder aan.

- Voorbeelden op gemeentelijk niveau zijn onder andere:
- Evenementenvergunning (APV)
- Horecaverunning (APV)
- Terrasvergunning en evt. nader terrassenbeleid
- Vergunning organiseren snuffelmarkt (APV)
- Regels omtrent venten (APV)
- Vergunning/verbod plaatsen reclame(borden), aankondigingsborden en andere borden
- Beleidsregels coffeeshopbeleid

Voorbeelden op provinciaal niveau zijn onder andere:

- Ontgrondingenverordening: vergunning voor het verrichten van een ontgraving
- Grondwaterverordening/Verordening fysieke leefomgeving: verbod om in waterwingebieden of grondwaterbeschermingsgebieden bepaalde inrichtingen op te richten, in werking te hebben of de werking ervan te veranderen.
- Provinciale milieuverordening: vergunning voor inrichting in milieubeschermingsgebied
- Wegenverordening: ontheffing op het verbod in of onder de weg kabels, buizen, duikers, goten en andere werken te leggen of te hebben, of op of boven de weg borden te plaatsen.
- Beleidsregels ligplaatsen: regels voor recreatieve vaartuigen

Voorbeelden op het terrein van de waterschappen zijn onder andere:

- De modelkeur: Op dit moment is de Unie van Waterschappen een nieuwe modelkeur aan het maken. Dit model zal binnenkort beschikbaar zijn en zal voldoen aan de eisen van de Dienstenrichtlijn.
- Beleidsregels toepassing ontzilt zeezand: vergunningplicht voor lozingen vanuit ontzilt zeezand.
- Beleidsnotitie varen/vaartuigen: ontheffingverlening aan een specifieke kanoclub of een andere waterrecreatie verzorgende entiteit.
- Beleidsnotitie ontheffingverlening bewegwijzering objecten: ontheffingverlening voor het plaatsen van objectbewegwijzeringborden door bedrijven en particulieren

Of convenanten of andere overeenkomsten onder de notificatieverplichting vallen, is afhankelijk van de vraag of zij het karakter hebben van algemeen verbindende voorschriften.

Voor decentrale regelgeving maakt het geen verschil of er sprake is van medebewind dan wel van autonome regelgeving zoals bij

gemeenten en provincies. De wijze waarop een algemeen verbindend voorschrift wordt aangeduid is niet relevant.

NB. Er is een aantal dienstensectoren uitgezonderd van de richtlijn. Een overzicht van welke sectoren wel en niet onder de Dienstenrichtlijn vallen, vindt u in een factsheet op www.dienstenrichtlijn.ez.nl

De notificatieplicht

Tijdelijke notificatieplicht

De tijdelijke notificatieplicht hangt samen met de doorlichting van regelgeving (de screening) die inmiddels bij een groot deel van de gemeenten, provincies en waterschappen heeft plaatsgevonden. Deze screening had een tweeledig doel: ten eerste om de reikwijdte van de Dienstenrichtlijn te kunnen bepalen (welke regelgeving valt er wel en niet onder), en ten tweede om te bezien of de Dienstenrichtlijn eventueel zou kunnen leiden tot aanpassingen in deze regelgeving. Decentrale overheden sturen een verslag van deze screening aan de Projectgroep Implementatie Dienstenrichtlijn.

Vanaf het moment van inleveren van het screeningsverslag totdat de permanente notificatieplicht ingaat (1 januari 2010), geldt de tijdelijke notificatieplicht. Die houdt in dat nieuwe en gewijzigde regelgeving die onder de Dienstenrichtlijn valt ('positieve lijst') gemeld moet worden aan de Projectgroep Implementatie Dienstenrichtlijn. De Projectgroep Implementatie Dienstenrichtlijn verzamelt alle tijdelijke notificaties van overheden en integreert deze in het nationale screeningsverslag dat Nederland op 28 december 2009 inlevert bij de Europese Commissie. In 'Screening en notificatie van regelgeving in het kader van de Dienstenrichtlijn – Een handreiking voor gemeenten, provincies en waterschappen' vindt u de procedure voor de tijdelijke notificatie.

Deze handreiking en bijbehorend notificatieformulier vindt u op www.dienstenrichtlijn.ez.nl.

Permanente notificatieplicht

De permanente notificatieprocedure gaat in werking vanaf 1 januari 2010. Bepalingen in regelgeving die na de screening tot stand zijn gekomen of zijn gewijzigd, moeten voortaan aan de Commissie gemeld (genotificeerd) worden. De notificatieplicht ziet op nieuwe en/of gewijzigde regelgeving die ná het inleveren van het screeningsverslag in werking is getreden. Bij deze melding aan de Commissie moet worden aangegeven waarom de bepaling voldoet aan de genoemde randvoorwaarden (zie kader). Het is op grond van de Dienstenrichtlijn niet verplicht te wachten met het vaststellen van de betreffende regelgeving tot een bepaalde termijn is verstreken.

De vorm en inhoud van de notificatieprocedure voor na 2009 wordt momenteel nog bezien. Gedacht wordt bijvoorbeeld aan een coördinatiepunt bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zoals ook is ingericht voor het doen van staatssteunmeldingen. Van belang is te benadrukken dat decentrale overheden een eigen verantwoordelijkheid hebben en houden voor het in lijn brengen van hun regelgeving met de Dienstenrichtlijn.

Randvoorwaarden van de Dienstenrichtlijn

De Dienstenrichtlijn stelt bepaalde randvoorwaarden als regelgeving bepalingen bevat die eisen stellen aan de toegang tot of de uitoefening van een dienstenactiviteit, of aan de vestiging van een dienstverlener. Het kan bijvoorbeeld gaan om het aanvragen van een vergunning, een verplichte registratie, een verklaring omtrent gedrag, eisen met betrekking tot certificering, kwaliteitseisen, de eis van rechtspersoonlijkheid etc. Vervolgens mogen deze eisen zowel direct als indirect geen onderscheid maken in nationaliteit of plaats van vestiging (non-discriminatiebeginsel), ze moeten noodzakelijk en evenredig zijn en gerechtvaardigd vanwege 'dwingende redenen van algemeen belang'.

Niet alle argumenten kunnen als dwingende redenen van algemeen belang worden gebruikt. Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen heeft in haar jurisprudentie verduidelijkt welke redenen zij in ieder geval erkent als zijnde dwingende redenen van algemeen belang. Daarnaast is het in bepaalde gevallen (indien het gaat om eisen aan de verrichting van een dienst) alleen mogelijk om eisen te stellen vanwege redenen van openbare orde, openbare veiligheid, volksgezondheid, of de bescherming van het milieu.

Wat doet de Europese Commissie met de notificatie?

Als de notificatie bij de Europese Commissie zich richt op eisen die worden gesteld aan de vestiging van een dienstverlener (artikel 15 leden 6 en 7), kan de Commissie binnen drie maanden in een beschikking verzoeken van vaststelling van de eisen af te zien, of de eisen in te trekken indien deze al zijn vastgesteld. Voor de overige eisen (artikel 39 lid 5 jo artikel 16) zal de Commissie jaarlijks analyses en richtsnoeren publiceren. Voor alle eisen geldt dat als de Commissie de regelgeving in strijd acht met de Dienstenrichtlijn, zij een procedure bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen kan starten, wat tot een veroordeling door het Hof kan leiden.

Daarnaast is het uiteraard mogelijk dat er bij de nationale rechter in een procedure een beroep wordt gedaan op de (omgezette) bepalingen van de Dienstenrichtlijn nadat de omzettingstermijn is verlopen.

Meer informatie

Meer informatie over de Dienstenrichtlijn en de verplichtingen vindt u op:

www.dienstenrichtlijn.ez.nl (Projectgroep Dienstenrichtlijn)

Hier vindt u algemene informatie, factsheets, interessante documenten en het laatste nieuws.

www.vng.nl/smartsite.dws?ch=,DEF/&id=63744

Hier vindt u diverse informatie die specifiek is gericht op gemeenten. Ook kunt u hier terecht voor de laatste stand van zaken en de Ledenbrieven van de VNG.

www.ipo.nl/31-Europa.html?dossier=6

Hier kunt u terecht voor brieven en nieuwsberichten van het IPO.

www.europadecentraal.nl/Dienstenrichtlijn

Hier vindt u een dossier over de Dienstenrichtlijn, factsheets en veelgestelde praktijkvragen die specifiek zijn gericht op decentrale overheden

http://ec.europa.eu/internal_market/services/services-dir/index_en.htm

Dit is de website van de Europese Commissie. Onder deze link treft u onder andere (Engelstalige) informatie over de achtergrond van de Dienstenrichtlijn en officiële documenten. Voor het permanente notificatieproces (de periode ná 2009) wordt een nieuwe handreiking opgesteld.